

شورایاری و لزوم نقش پررنگ‌تر

اشاره می‌کنیم: شورایاری‌ها نهادهایی محلی هستند که در دهه ۱۳۸۰ در ایران با تعریف وظایفی امور از قبیل پیگیری مطالبات مردمی، امور خیریه و حل مشکلات شهری پدید آمدند. این نهاد نیز مانند بسیاری از پتانسیل‌ها و ابزار کارهای مفید، در غربت فقدان اطلاع‌رسانی محصور شده و صرفاً برای شهروندان یک مفهوم انتزاعی و صندوق دریافت پول و درآمدزا برای دولت دارد. این انجمن متاسفانه در ذهن مردم مثل برخی ادارات دیگر از قبیل اتحادیه یا بیمه فقط به عنوان یک پول‌گیرنده می‌باشد. اگرچه به این ذهنیت نمی‌توان ایرادی گرفت اما متاسفانه ما عادت به وظیفه‌خواهی در چارچوب‌های تعریف شده ولو صوری و آیین‌نامه پرکن نداریم. طبعاً گرایش و علاقه‌ای هم در فراگیری اصول و مقررات مرتبط در ما ایجاد نشده است انجمن شورایاری، انجمنی غیردولتی، غیرمتمرکز،

با عنایت به حجم عظیم و گسترده مسائل و مشکلات مختلف شهری در ابعاد کمی و کیفی خصوصاً تهران، رفع این مشکلات و بهبود شرایط مستلزم تمرکززدایی و بهره‌گیری از نظرات و دیدگاه‌های آحاد مردم و مشارکت واقعی، پایدار، دائمی و نهادینه، تشکیل انجمن‌ها و سازمان‌ها و نهادهای مدنی داوطلبانه و مردمی است. یکی از این نهادها شورای شهر و زیر مجموعه آن یعنی شورایاری‌ها و وظیفه محوله به آنهاست. عدم اطلاع کافی از این مجموعه وظایف و اختیارات آن، تبعاً مانند تمام غفلت‌ها به بی‌ارزش جلوه دادن و وجود صرف یک هویت اداری ظاهری منتهی می‌گردد، اما این دانسته‌ها هر چند اندک می‌تواند وظیفه‌خواهی و اجرای مسئولیت‌ها را به دنبال داشته باشد.

اگرچه این مبحث وسیع و گسترده است اما در اینجا فقط به توضیح هویت شورایاری و حیطه اختیارات و توانایی‌های اقدامی آن

غیرسیاسی، داوطلبانه و مشارکتی و از جهت اقتصادی خودگردان است، اطلاع‌رسانی افراد حاضر در محدوده (اعم از ساکن و شاغل) زمانی می‌تواند عملی گردد که اقدامات قید شده در وظایف و اختیارات در چشم آنها مرئی و قابل دید باشد.

استفاده از رسانه‌های جمعی و اینترنت از موقعیت مناسبی برای قشر مبتلا به مشکلات مذکور که غالباً از طبقه کارگران هستند برخوردار نیست و اگر با اطلاع‌رسانی غیرالکترونیکی و مطبوعاتی که تقریباً حیطه مخاطبان محدود اما نیازمند و کارگر دارد این مسائل بازگو و روشن شود، می‌تواند نهادهایی از این قبیل را ملزم به رعایت قوانین و مطالبه انجام وظایف نماید.

در این نوشته نیازی به تعریف شرایط کاندیداها و مسائل انتخاباتی نیست و اصل هدف این مقاله چگونگی اتصال وظایف تعریف شده برای مجریان از قبیل شورایی با مردم و شهروندان است. اگر اهداف جامع و کلی از تشکیل شورایی‌ها شکل‌گیری روابط ایجاد اعتماد، ایجاد حس شهروندی و از همه مهم‌تر به وجود آوردن سرمایه اجتماعی ذکر شود، ماهیت وظایف شورایی صرفاً جنبه شناسایی، نظارتی، مشورتی و همکاری پررنگ تر جلوه می‌کند.

از مهمترین اهداف تشکیل شورایی‌ها، استفاده از تجربه و تخصص شهروندان هر محله و واگذاری اداره امور محلات به خود مردم می‌باشد. به بیان واضح‌تر وظایف یک شورایی همکاری با شورای اسلامی شهر برای معرفی و آموزش حقوق و وظایف شهروندی و مشارکت‌های مردمی و آگاه‌سازی همگانی است. نقش و حضور این نهاد فرهنگ‌سازی مشارکت را توسعه می‌دهد، هزینه‌ها را کم می‌کند و از مشکلات اجرایی پروژه‌ها می‌کاهد و پروژه‌ها اثرگذار می‌شوند. با تعامل محلات، نقاط مشکل ساز محله - اعتیاد نیازمندان و فرصت‌ها و تهدیدها شناسایی و با استفاده از فرصت‌ها تهدیدها کم‌اثر و رفع شوند.

طبق اعلام شورای شهر تهران بیش از ۱۸ وظیفه و اقدامات و به موازات آن اختیاراتی برای شورایی‌های این کلان شهر تعریف گردیده است. بدیهی است که انجام درصد هرچه بیشتر این کارها مستلزم تقسیم کار بهتر و واگذاری تخصصی بالاتر این موارد می‌باشد.

از اهداف مزبور مواردی توسط شورایی‌ها به مرحله اجرا درآمده ولی برای تاکید بر شروع و اجرای چند وظیفه حیاتی دیگر موارد زیر را برای محور این مبحث و تعریف چارچوب مسئولیت‌خواهی برجسته نموده و نیاز همیاری سازمان یا اشخاص مرتبط را عنوان می‌کنیم:

■ همکاری با شورای اسلامی شهر تهران در جهت توسعه موسسات عام‌المنفعه و فعالیت‌های داوطلبانه

■ بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسائی‌های اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، بهداشتی، اقتصادی، رفاهی و عمرانی محله. تحقق این هدف با رصد ساکنان و شاغلان محله و آمار نیاز آنان میسر است. نارسائی‌های فرهنگی به وسیله تعامل با فرهنگسراها، آموزشی با خانه‌های فرهنگ، بهداشتی با خانه‌های بهداشت رفع می‌شود که دسترسی و همکاری با شهرداری بخش عمده‌ای از موارد یاد شده را محقق می‌سازد.

■ همکاری با شورای اسلامی شهر تهران در جهت تاسیس انواع انجمن‌های داوطلبانه در زمینه‌های امدادی، اجتماعی ارشادی و تشکیل تعاونی‌های تولید، توزیع و مصرف ارزاق عمومی. با توجه به انقضای زمان توزیع کالاهای ارزاق عمومی این مبحث جایگاه عملی ندارد اما تعاونی‌های تولید، توزیع و تعامل با عرصه کاری اصناف گوناگون، می‌تواند پوسیدگی و زنگ‌زدگی نقش این عنصر را زدوده و ساختاری جدیدتر ارائه نماید.

زمانی می‌توان مشارکت مردمی در اداره امور شهر را افزایش داد که توانمندی‌ها و ظرفیت‌های مادی و معنوی آنان و استفاده مناسب از امکانات محلی به کار برده شود. علاوه بر افزایش اعتماد و ارتباط متقابل بین شهرداری و اهل محل، یک کارگروه اجرایی در سطح محله متناسب با رکن مشورتی و نظارتی شورایی ایجاد نمود. با افزایش اعتماد و ارتباط متقابل بین شهرداری و ساکنین، بیشتر تصمیمات، برنامه‌ها و فعالیت‌های شهرداری با خواسته‌ها و مطالبات اصلی و مهم مردم تطبیق شده و تلاش برای احیا و ارتقای جایگاه محله‌ای و نتیجتاً همکاری مشترک شهروندان و شهرداری در تحقق اهداف یاد شده را تثبیت کرد. شورایی‌های می‌بایست در راستای شناخت وضع موجود منطقه مسئولیتش، بانک اطلاعات محله را تشکیل بدهند و امکانات را شناسایی نمایند، جمعیت ساکن منطقه را بشناسند که چه توانمندی‌ها و چه مشکلاتی دارند.

البته در ساختار این شورایی ستاد اجرایی وظایفی به شرح ذیل را ایفا می‌نماید:

- ۱- پیگیری و اجرای برنامه‌های ابلاغ شده از سوی ستاد هماهنگی
- ۲- ایجاد تعامل بین شورایی‌ها و دستگاه‌های اجرایی در جهت رفع مشکلات شورایی‌ها
- ۳- پیگیری امور جاری و مالی شورایی‌های محله‌ها
- ۴- ارائه گزارش به ستاد هماهنگی
- ۵- انجام امور مربوط به انتخابات شورایی‌ها مطابق تصمیمات و ابلاغ ستاد هماهنگی
- ۶- همکاری با شورای اسلامی شهر برای معرفی و آموزش حقوق و وظایف شهروندی و مشارکت‌های مردمی و آگاه‌سازی همگانی
- همکاری با شورای اسلامی شهر تهران برای برقراری آرامش و امنیت شهری و مبارزه با آسیب‌های اجتماعی و زمینه‌های جرم‌خیز
- بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسائی‌های اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، بهداشتی، اقتصادی، رفاهی و عمرانی محله
- تهیه طرح و پیشنهاد در زمینه‌های مختلف زندگی شهری
- همکاری با شورای اسلامی شهر تهران در جهت تأسیس انواع انجمن‌های داوطلبانه در زمینه‌های امدادی، اجتماعی ارشادی و تشکیل تعاونی‌های تولید، توزیع و مصرف ارزاق طریق هماهنگی با ستاد اجرایی شورایی انجام خواهد شد.

ادامه دارد...